

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, असिस्टेण्ट र पुस्तकालय असिस्टेण्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-३५)

- १) नेपालको भूगोल (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) विश्व मानचित्रमा नेपाल, नेपालको धरातलीय स्वरूप
  - ख) नेपालमा पाइने हावापानी, किसिम र प्रभाव
  - ग) प्राकृतिक स्रोतहरू: हिमश्रृङ्खला, वनस्पति, वन्यजन्तु, नदी, ताल र खनिज पदार्थ
  - घ) नेपालको राजनीतिक विभाजनको सामान्य जानकारी
- २) नेपालको इतिहास (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) नेपालको इतिहासका प्रमुख कालखण्ड: प्राचीन काल तथा मध्य कालका प्रमुख ऐतिहासिक जानकारी
  - ख) नेपालको आधुनिक इतिहास (वि.सं. १८२५ देखि वि.सं. २०७२ सम्मको प्रमुख ऐतिहासिक घटनाक्रमहरू)
- ३) नेपालको सामाजिक एवं सांस्कृतिक अवस्था (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) नेपालका जातजाति, भाषा, धर्म, संस्कृति, परम्परा तथा भेषभूषा
  - ख) कला, साहित्य, संगित र प्रमुख सांस्कृतिक सम्पदाहरू ।
- ४) नेपालको आर्थिक अवस्था (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) चालु आवधिक योजना र जनसङ्ख्या
  - ख) विकासका पूर्वाधार (उद्योग, व्यापार, शिक्षा, स्वास्थ्य, सडक, खानेपानी, विद्युत, पर्यटन, कृषि र वन) विकास
- ५) नेपालको संविधान (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) संविधानमा राज्य संरचना, मौलिक अधिकार, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकाको व्यवस्था
  - ख) संवैधानिक आयोगहरू: अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, लोक सेवा आयोग, निर्वाचन आयोग, राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग, राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ।
- ६) नेपालमा उच्च शिक्षा सम्बन्धी व्यवस्था (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) नेपालमा उच्च शिक्षाको विकासक्रम
  - ख) नेपालमा स्वीकृत विश्वविद्यालयहरू: वर्तमान अवस्था र उच्च शिक्षामा भूमिका
  - ग) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको इतिहास र वर्तमान अवस्था
- ७) समसामयिक राष्ट्रिय महत्त्वका घटनाहरू (१ प्रश्न - ५ अङ्क)
  - क) समसामयिक राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, एवं वातावरणसम्बन्धी जानकारी
  - ख) समसामयिक विज्ञान, खेलकुद, साहित्य, कला, सङ्गीत, पुरस्कार सम्बन्धी जानकारी ।

सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, असिस्टेण्ट र पुस्तकालय असिस्टेण्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको नमुना
प्रश्नपत्र

प्रथम पत्र: सामान्य ज्ञान र सामाजिक अध्ययन

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-३५)

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य छन् ।

- १। नेपालमा पर्इने हवापानीका क्षेत्रहरूको वर्णन गर्दै, ती क्षेत्रहरूको विशेषता लेख्नुहोस्। (५ अङ्क)
- २। नेपाल एकिकरणमा गोर्खालीले कठमडौं कसरी कब्जा गरे? लेख्नुहोस्। (५ अङ्क)
- ३। मध्यापिका वरिष्ठ लेख्नुहोस्। (५ अङ्क)
- ४। नेपालमा जनसंख्या वृद्धिको कारणहरू र जनसंख्या वृद्धिको असरका वरिष्ठ विषय गर्नुहोस्। (५ अङ्क)
- ५। नेपालको प्रतिनिधि सभाको गठन वरिष्ठ लेख्नुहोस्। (५ अङ्क)
- ६। नेपालको उच्च शिक्षामा सुदुरपश्चिम विश्वविद्यालयको योगदानका वरिष्ठ लेख्नुहोस्। (५ अङ्क)
- ७। NPL 2025 का वरिष्ठ छोटकरीमा बतानुहोस्। (५ अङ्क)

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, असिस्टेण्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-४०)

१) सार्वजनिक प्रशासन (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

क) सार्वजनिक प्रशासनको परिचय, अर्थ, महत्त्व र कार्य

ख) सार्वजनिक प्रशासनमा नेतृत्व: परिचय, प्रकार, गुण, सीप र शैली

ग) सार्वजनिक प्रशासनमा उत्प्रेरणा: परिचय र कर्मचारी उत्प्रेरित गर्ने तरिका

२) कार्यालय व्यवस्थापन (२ प्रश्न - १० अङ्क)

क) कार्यालयमा सञ्चारको महत्त्व, किसिम र उपयोग

ख) पत्र व्यवहार: पत्र व्यवहारको महत्त्व, असल पत्रमा हुनुपर्ने गुणहरू, पत्रहरूको किसिम, पत्र व्यवहार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

ग) परिपत्र र प्रेस विज्ञप्ति तथा प्रेस विज्ञप्ति बनाउँदा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरू

घ) चिठीपत्र दर्ता: दर्ताको उद्देश्य, दर्ता कार्यविधि, दर्ताका प्रकारहरू, दर्ता किताबमा उल्लेख हुनुपर्ने महलहरू

ङ) चिठीपत्र चलानी: चलानीको महत्त्व, पत्र चलानी गर्दाको कार्यविधि, चलानी किताबका महलहरू तथा चलानी गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू

च) माइन्युट लेखन सिप र माइन्युट लेख्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरू ।

३) अभिलेख व्यवस्थापन (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

क) अभिलेख व्यवस्थापनको परिचय, उद्देश्य र प्रकार

ख) अभिलेख व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग

ग) फाइलिङको परिभाषा, उद्देश्य, महत्त्व, विधि र प्रक्रिया

घ) फाइलका प्रकार र राख्ने तरिकाहरू

ङ) फाइलिङ गर्दा अनुक्रमणिकाको परिचय, आवश्यकता र प्रकार ।

४) सु.प.वि. ऐन, नियम (४ प्रश्न - २० अङ्क)

क) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय ऐन, २०६७

ख) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय संगठन र शैक्षिक प्रशासन नियमावली, २०६९

ग) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय आर्थिक प्रशासन नियमावली, २०६९

घ) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय शिक्षक, कर्मचारी सेवा नियमावली, २०६९

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, असिस्टेन्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको नमुना प्रश्नपत्र

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-४०)

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य छन् ।

१ सार्वजनिक प्रशासनको परिचय दिदै सार्वजनिक प्रशासनका कार्यहरूको बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । (१+४)

२ कर्मचारीलाई उत्प्रेरणा किन चाहिन्छ? उत्प्रेरित गर्ने मौद्रिक र गैर मौद्रिक उपायहरू वर्णन गर्नुहोस् । (१+४)

३ चलानीको महत्व बताउदै चलानी गर्दा ध्यान पुर्याउनुपर्ने कुराहरू लेख्नुहोस् । (५)

४ अभिलेख व्यवस्थापन भनेको के हो ? अभिलेख व्यवस्थापनमा सूचना प्रविधिको महत्व बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । (२+३)

५ सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषदको गठन र सदस्यको पद रिक्त हुने अवस्थाका बारेमा बताउनुहोस् । (२+३)

६ सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको प्राज्ञिक परिषद् (Academic Council) को गठन कसरी हुन्छ? छोटकरीमा लेख्नुहोस् । (२+३)

७ सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको, २०६९ बमोजिम कस्तो अवस्थामा सोझै खरिद गर्न सकिन्छ? (५)

८ सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको, कर्मचारी सेवा नियमावली, २०६९ बमोजिम कस्तो अवस्थामा कर्मचारीलाई सेवाबाट हटाउन सकिन्छ?

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, पुस्तकालय असिस्टेन्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-४०)

१) पुस्तकालयको परिचय (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

- क) पुस्तकालयको महत्व, आवश्यकता र उद्देश्य,
- ख) पुस्तकालयका प्रमुख प्रकारहरू,
- ग) नेपालमा पुस्तकालयको इतिहास
- घ) नेपालका शिक्षा विकास समूह पुस्तकालयको योगदान
- ङ) शैक्षिक पुस्तकालयको परिभाषा, उद्देश्य र कार्य
- च) अनुसन्धानको लागि पुस्तकालयको महत्व ।

२) पुस्तक वर्गीकरण (Classification) (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

- क) पुस्तकहरूको विषयगत वर्गीकरणको परिचय र उद्देश्य,
- ख) संसारमा प्रसिद्ध वर्गीकरण प्रणालीहरू,
- ग) डी.डी.सी.वर्गीकरण प्रणालीका मुख्य १० आधार वर्गहरू ।

३) सूचीकरण (Cataloging) (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

- क) पुस्तक सूचीकरणको परिचय र उद्देश्य,
- ख) सूचीकरणसँग सम्बद्ध कार्यहरू,
- ग) वर्गङ्क ठाँस्ने कार्य (स्पइन लेबलिङ्) तथा दर्जमा राख्ने (सेल्भिङ्) विधि ।

४) पाठक सेवा कार्य र कम्प्युटरको प्रयोग (१ प्रश्न - ५ अङ्क)

- क) सदस्यता वितरण, पुस्तक आदान-प्रदान (बुक सर्कुलेसन) सेवा,
- ख) पुस्तकालयमा कम्प्युटर प्रयोगका क्षेत्रहरू,
- ग) पुस्तकालयमा प्रयोग हुनेगरेका केही सफ्टवेयरहरू ।

५) सु.प.वि. ऐन, नियम (४ प्रश्न - २० अङ्क)

- क) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय ऐन, २०६७
- ख) सुदूरपश्चिमञ्चल विश्वविद्यालय संगठन र शैक्षिक प्रशासन नियमवली, २०६९
- ग) सुदूरपश्चिमञ्चल विश्वविद्यालय आर्थिक प्रशासन नियमवली, २०६९
- घ) सुदूरपश्चिमञ्चल विश्वविद्यालय शिक्षक, कर्मचारी सेवा नियमवली, २०६९

सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय

सेवा आयोग

प्रशासन सेवा, पुस्तकालय असिस्टेन्ट पदको विशेष आन्तरिक प्रतियोगिताको लिखित परीक्षाको नमुना प्रश्नपत्र

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

समय: १ घण्टा १५ मिनेट

(पूर्णाङ्क-४०)

सबै प्रश्नहरू अनिवार्य छन् ।

१. पुस्तकालय पर्व वरेम वर्णन गर्नुहोस् । (५)
२. डी.डी.सी.वर्गीकरण प्रणालीका मुख्य विशेषता वत उदै यसका १० आधार वर्गहरू लेख्नुहोस् । (३+२)
३. पुस्तक सूचीकरण भनेको के हो? पुस्तकालयमा यसको महत्व वरेम वर्णन गर्नुहोस् । (२+३)
४. पुस्तकालय अटोमेशन भनेको के हो? पुस्तकालयको कुन कुन क्षेत्रमा सूचन प्रविधिको प्रयोग गर्न सकिन्छ? वत उनुहोस् । (२+३)
५. सुदूर पश्चिम विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषदको गठन र सदस्यको पद रिक्त हुने अवस्था वत उनुहोस् । (२+३)
६. केन्द्रीय पुस्तकालय समितिको गठन र यसको काम कर्तव्य र अधिकार वरेम वत उनुहोस् । (२+३)
७. सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय आर्थिक प्रशासन नियमवली, २०६९ बमोजिम कस्तो अवस्थामा दरभउपत्रहरू खरिद गर्न सकिन्छ? (५)
८. सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय शिक्षक, कर्मचारी सेवा नियमवली, २०६९ बमोजिम शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई प्रदान गरिने विवरण वरे लेख्नुहोस् (५)